

ΕΛΕΤΑΕΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΑΙΟΛΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΟ
ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΛΙΜΑ (ΕΣΕΚ)

15 Σεπτεμβρίου 2024

- A] Μείγμα τεχνολογιών και μέτρα για την επίτευξή του
- B] Περικοπές ηλεκτρικής ενέργειας
- Γ] Εξαγωγές πράσινης ενέργειας
- Δ] Κόστος Ηλεκτρικής Ενέργειας
- Ε] Μεταρρύθμιση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας
- ΣΤ] Εξηλεκτρισμός της οικονομίας
- Ζ] Καινοτομία και ανταγωνιστικότητα
- Η] Διοίκηση και εφαρμογή της αδειοδοτικής νομοθεσίας
- Θ] ΕΣΕΚ και πλαίσιο χωροταξίας και περιβαλλοντικής προστασίας
- Ι] Επικοινωνία και ενημέρωση

A] Μείγμα τεχνολογιών και μέτρα για την επίτευξή του

Το μαθηματικό σενάριο που παρουσιάζεται στο σχέδιο του υπό αναθεώρηση ΕΣΕΚ περιλαμβάνει ελαφρά **αυξημένο στόχο για χερσαία αιολικά πάρκα το 2030** σε σχέση με το προηγούμενο σενάριο του συνοπτικού σχεδίου του Σεπτεμβρίου 2023 που μας είχε κοινοποιηθεί (8,9 GW vs 7,6 GW). Η βελτίωση αυτή είναι σαφώς θετική αλλά όχι επαρκής. Βασικό πρόβλημα είναι ότι η βελτίωση δεν συνεχίζεται με τον ίδιο ρυθμό μετά το 2030.

ΕΛΕΤΑΕΝ

Κώστα Βάρναλη 52 & Επιδαύρου, Χαλάνδρι 15233 (Πολύδροσο), τηλ. 2108081755
e-mail info@eletaen.gr web www.eletaen.gr

FOLLOW US

Στον ακόλουθο πίνακα φαίνονται οι διαφορές του υπό διαβούλευση ΕΣΕΚ σε σχέση με προηγούμενο σενάριο του 10/2023. Από τον πίνακα είναι φανερό ότι μόνο η ηλεκτροπαραγωγή από φυσικό αέριο αυξάνεται σημαντικά σε σχέση με το προηγούμενο σενάριο και έπονται σε αύξηση τα μεγάλα υδροηλεκτρικά (Οι αυξήσεις στις δύο ανωτέρω τεχνολογίες, συμβαίνουν παρά τη μεγάλη μείωση της εκτιμώμενης παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας το 2050 κατά 21%, ήτοι κατά 37,1 TWh, σε σχέση με το σενάριο του 10/2023). Αντίθετα, η αιολική ενέργεια αντιμετωπίζει την μεγαλύτερη μείωση λόγω της μείωσης των υπεράκτιων αιολικών που δεν αντισταθμίζεται από την ανεπαρκή βελτίωση των χερσαίων αιολικών. Τα φωτοβολταϊκά έπονται σε μείωση που ξεκινά μετά το 2040.

Διαφορά [GW] τρέχοντος Σεναρίου Ηλεκτροπαραγωγής 8/2024 από Σενάριο 10/2023

	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Σύνολο Εγκατεστημένης Ισχύος [GW]	0,8	0,6	-1,9	-1,8	-8,3	-8,2
Λιγνίτης	-0,2	0	0	0	0	0
Φ. Αέριο	0,1	0,2	0,7	1,2	3,6	2,2
Πετρελαϊκά	-0,4	-0,5	-0,4	-0,3	-0,3	0
Λοιπές ΑΠΕ	-0,4	-0,5	-1,2	-1,7	-2	-2,1
Φωτοβολταϊκά	0,3	0,1	-0,2	0,6	-4,6	-5,2
Σύνολο Αιολικών	1	1,3	-1,3	-2,2	-6,1	-4,4
Αιολικά χερσαία	1	1,3	1	1,8	1,2	1,1
Αιολικά υπεράκτια	0	0	-2,3	-4	-7,3	-5,5
Υδροηλεκτρικά	0,4	0	0,5	0,6	1,1	1,3

Στον ακόλουθο πίνακα φαίνονται οι διαφορές στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας του υπό διαβούλευση ΕΣΕΚ σε σχέση με προηγούμενο σενάριο του 10/2023

Διαφορά [TWh] τρέχοντος Σεναρίου Ηλεκτροπαραγωγής 8/2024 από Σενάριο 10/2023

	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Σύνολο Ηλεκτροπαραγωγής [TWh]	-4,8	-5,8	-3,4	-15,4	-31,3	-37,1
Λιγνίτης	-0,5	0	0	0	0	0
Φ. Αέριο	-3,8	-1,6	2,3	3,4	2,4	1,8
Πετρελαϊκά	-0,1	0,4	-0,7	0,2	0	0
Λοιπές ΑΠΕ	-1,5	-1,6	-7	-14	-14	-16
Φωτοβολταϊκά	0,5	1,3	2	1,1	-5,2	-10,8
Σύνολο Αιολικών	0,8	-3,7	-0,4	-5,8	-16,1	-14,2
Αιολικά χερσαία	0,8	1,7	2,9	3,5	2,3	0,2
Αιολικά υπεράκτια	0	-5,4	-3,3	-9,3	-18,4	-14,4
Υδροηλεκτρικά	-0,2	-0,6	0,4	-0,3	1,6	2,1

Ως αποτέλεσμα, το υπό διαβούλευση ΕΣΕΚ προβλέπει μια ασθενική ανάπτυξη των χερσαίων αιολικών την πενταετία μετά το 2030 έως το 2035, γεγονός που στέλνει λανθασμένο μήνυμα στους επενδυτές ήδη από σήμερα.

Στον ακόλουθο πίνακα φαίνεται η μεταβολή της ισχύος κάθε τεχνολογίας εντός κάθε πενταετούς περιόδου, όπου φαίνεται χαρακτηριστικά η σημαντική επιβράδυνση των χερσαίων αιολικών την πενταετία πριν το 2035 και η επιτάχυνση των φωτοβολταϊκών συνεχώς έως το 2040 οπότε και ακολουθεί ελαφρά μείωση του ρυθμού αύξησής τους.

Μεταβολές εντός κάθε πενταετούς περιόδου (Τρέχον Σενάριο 8/2024)

	2025 vs 2022	2030 vs 2025	2035 vs 2030	2040 vs 2035	2045 vs 2040	2050 vs 2045	2050 vs 2022
Σύνολο Εγκατεστημένης Ισχύος [GW]	5,9	8	6,6	10,9	9,3	8,5	49,2
Λιγνίτης	-0,3	-1,3	0	0	0	0	-1,6
Φ. Αέριο	0,7	0,9	-1,5	0	0	0	0,1
Πετρελαϊκά	0,1	-0,7	0	-0,1	0	0	-0,7
Λοιπές ΑΠΕ	-0,1	0	0	0	-0,1	0	-0,2
Φωτοβολταϊκά	3,1	5	5	7,5	4,6	4,5	29,7
Αιολικά χερσαία	2,3	1,9	0,6	1,5	2	0	8,3
Αιολικά υπεράκτια	0	1,9	2	1,9	2,3	3,7	11,8
Υδροηλεκτρικά	0,1	0,3	0,5	0,1	0,5	0,3	1,8

Οι συντηρητικοί στόχοι χερσαίας αιολικής ενέργειας στο υπό διαβούλευση ΕΣΕΚ το 2035 και το 2040 όπως και της αιολικής ενέργειας γενικά, οδηγούν σε χειροτέρευση το ενεργειακό μείγμα αιολικών-φωτοβολταϊκών και της ενεργειακής αποδοτικότητας των Α.Π.Ε. Πάγια θέση μας είναι ότι το υπό αναθεώρηση ΕΣΕΚ πρέπει να περιλαμβάνει σαφώς πιο **αυξημένους στόχους για τα χερσαία αιολικά πάρκα και πολύ πιο ισορροπημένο μείγμα αιολικών – φωτοβολταϊκών-υδροηλεκτρικών**. Η αναγκαιότητα αυτή έχει τεκμηριωθεί από διαδοχικές μελέτες που έχουν παρουσιαστεί σε ειδικές εκδηλώσεις κατά το προηγούμενο διάστημα¹. Με βάση αυτές, ο κατάλληλος συνδυασμός αντιστοιχεί σε περίπου 40% φωτοβολταϊκά και 60% αιολικά.

Το ισορροπημένο μείγμα αιολικών – φωτοβολταϊκών – υδροηλεκτρικών:

- οδηγεί σε ομαλότερη κατανομή της παραγωγής πράσινης ενέργειας μέσα στο 24ώρο. Για αυτό, δεδομένης της ζήτησης, συνιστά το πρώτο μέτρο ενεργειακής στρατηγικής για την ελαχιστοποίηση των περικοπών πράσινης ενέργειας και την μείωση των αναγκών αποθήκευσης,
- συμβάλλει, για τον ίδιο λόγο, στην ακόμα μεγαλύτερη μείωση του κόστους για τους καταναλωτές,
- συνάδει με τη στρατηγική να καταστεί η χώρα εξαγωγός πράσινης ενέργειας. Η Ελλάδα έχει πλουσιότερο αιολικό δυναμικό σε σχέση με τις γειτονικές χώρες της περιοχής οι οποίες αναμένεται να επιδιώξουν τους ενεργειακούς τους στόχους στηριζόμενες κυρίως στην ηλιακή ενέργεια. Έτσι τις ώρες εκτός μεσημεριού, που η Ελλάδα θα παράγει πολλή αιολική ενέργεια (εάν αναπτύξει το αιολικό της δυναμικό), η ενέργεια αυτή θα είναι πολύτιμη και θα μπορεί να την εξάγει αποφεύγοντας τις μεσημεριανές ώρες που όλα τα δίκτυα της περιοχής θα είναι ή θα τείνουν στον κορεσμό και οι γειτονικές χώρες θα έχουν πλεόνασμα.

Επίσης το ΕΣΕΚ πρέπει να περιλάβει συγκεκριμένα **Μέτρα Πολιτικής** για να αυξηθούν οι πιθανότητες τήρησής του. Προτείνονται τουλάχιστον τα εξής:

1. **Να νομοθετηθεί η υποχρέωση των Διαχειριστών να χορηγούν Οριστικές Προσφορές Σύνδεσης τηρώντας συνεχώς την αναλογία του μείγματος που προβλέπει το ΕΣΕΚ για το 2030**. Για τη συμμόρφωσή τους με την υποχρέωση αυτή οι Διαχειριστές οφείλουν να

¹ Βλ. ενδεικτικά <https://eletaen.gr/meleti-emp-eletaen-senaria-meigmatos-ape/> και <https://eletaen.gr/esperida-verdetec-migma-ape/>

λαμβάνουν υπόψη όλες τις εκδοθείσες ΟΠΣ και όλα τα έργα Α.Π.Ε. που έχουν λάβει δικαίωμα σύνδεσης ασχέτως μεγέθους και καθεστώτος λειτουργίας, ήτοι και τους σταθμούς αυτοπαραγωγής κλπ. Περαιτέρω, για τη διασφάλιση της συμμόρφωσής τους οι Διαχειριστές οφείλουν να ακολουθούν τις προβλεπόμενες προτεραιότητες μόνο για έργα τεχνολογιών που έχουν λάβει ΟΠΣ που είναι αθροιστικά λιγότερες από την προβλεπόμενη αναλογία.

2. Όσα έργα υλοποιούνται καθ' υπέρβαση του στόχου της τεχνολογίας τους, να προηγούνται σε περικοπές εγχυόμενης ισχύος στο πλαίσιο όλων των αγορών ενέργειας, έναντι όλων των άλλων. Το μέτρο αυτό θα ενισχύσει τα ορθά μηνύματα προς τους επενδυτές για ορθολογικές αποφάσεις.

B] Περικοπές ηλεκτρικής ενέργειας

Είναι θετικό ότι το σχέδιο ΕΣΕΚ αναγνωρίζει την ανάγκη να συγκρατηθούν σε εύλογα και οικονομικά αποδεκτά επίπεδα οι περικοπές ενέργειας.

Με το μείγμα τεχνολογιών και την εκτίμηση ζήτησης που περιλαμβάνεται στο σενάριο, προβλέπεται (Πίνακας 31, σελ. 453), ότι το σύνολο της απορριπτόμενης ηλεκτρικής ενέργειας θα είναι 1TWh ετησίως κατά την τρέχουσα δεκαετία. Αυτό αντιστοιχεί σε 3,9% της καθαρής ηλεκτροπαραγωγής από αιολικά και φωτοβολταϊκά το 2025 και σε 2,4% το 2030. Μετά το 2030 όμως το ποσοστό της απορριπτόμενης ηλεκτρικής ενέργειας αυξάνει σε 6,5% το 2040 και σε 7,8% το 2050 (της καθαρής ηλεκτροπαραγωγής από αιολικά και φωτοβολταϊκά). Σημειώνεται ότι τα ποσοστά αυτά αφορούν το σύνολο των αιολικών και φωτοβολταϊκών και όχι μόνο την ηλεκτροπαραγωγή των έργων που υπόκεινται σε περικοπές, για τα οποία προφανώς τα ανωτέρω ποσοστά θα είναι σαφώς μεγαλύτερα.

Λόγω της σημασίας της, η παρεχόμενη αυτή πληροφορία για τον υπολογισμό της απορριπτόμενης ηλεκτρικής ενέργειας πρέπει να αξιολογηθεί αναλυτικά και για αυτό θα πρέπει:

- **Να μας δοθεί πρόσβαση στους αναλυτικούς υπολογισμούς του σεναρίου και τα σχετικά ποσοτικά δεδομένα** που οδηγούν σε αυτό το αποτέλεσμα.
- **Να περιληφθούν στο ΕΣΕΚ αναλύσεις ευαισθησίας** για το ύψος της απορριπτόμενης ενέργειας και το μέγεθος της αναγκαίας αποθήκευσης ως προς δύο ακόμα τουλάχιστον σενάρια για το μείγμα των τεχνολογιών: ένα σενάριο με ισόποση ανάπτυξη αιολικών – φωτοβολταϊκών (50/50) και ένα με το προτεινόμενο από εμάς μείγμα (60/40).

Όπως ήδη σημειώσαμε, με όσα έχουμε διαπιστώσει η βέλτιστη λύση προκύπτει για το σενάριο αιολικά 60% - φωτοβολταϊκά 40%.

Μετά την βελτιστοποίηση του μείγματος τεχνολογιών, η επόμενη και εξόχως σημαντική στρατηγική για την μείωση των περικοπών είναι η προώθηση της **αποθήκευσης** ηλεκτρικής ενέργειας, την οποία υποστηρίζουμε ως απαραίτητη για την αντιμετώπιση των βραχυπρόθεσμων προκλήσεων και την αύξηση της διείσδυσης.

Γ] Εξαγωγές πράσινης ενέργειας

Επικροτούμε το γεγονός ότι η στρατηγική να καταστεί η Ελλάδα εξαγωγός πράσινης ενέργειας έχει ενσωματωθεί σε διακηρυκτικό επίπεδο στο ΕΣΕΚ και διαπνέει όλο το κείμενο και τα μέτρα πολιτικής. **Φαίνεται όμως ότι οι σχετικοί ποσοτικοί στόχοι μπορούν να είναι υψηλότεροι και ότι, μάλλον, το παρουσιαζόμενο σενάριο δεν αξιοποιεί όλο το εξαγωγικό διαθέσιμο δυναμικό.**

Συγκεκριμένα, από το σενάριο του ΕΣΕΚ προκύπτει (Πίνακας ΕΣ-18, σελ. 57 και Πίνακας 39, σελ. 487) ότι στην αρχή της περιόδου ανάλυσης (2025) το κόστος εισαγωγών ηλεκτρικής ενέργειας είναι 6€/MWh και επιβαρύνει κατά 4,1% το συνολικό κόστος ηλεκτρικής ενέργειας. Το 2030 το κόστος εισαγωγών έχει ήδη μειωθεί στο μισό, ήτοι 3€/MWh και επιβαρύνει κατά 2,2% το συνολικό κόστος. Το 2035 η Ελλάδα έχει καταστεί εξαγωγική και κατά τη διάρκεια της 15ετίας έως το 2050, το όφελος από τις εξαγωγές μειώνει το συνολικό κόστος ηλεκτρικής ενέργειας 3-7€/MWh ετησίως γεγονός που σημαίνει ετήσια μείωση 3,1% - 6,4%.

Οι εξαγόμενες ποσότητες ηλεκτρικής ενέργειας κατά την περίοδο 2035-2050, προβλέπονται 3,7 – 11,1 TWh ετησίως ήτοι 4,8% - 9,4% της συνολικής καθαρής ηλεκτροπαραγωγής κάθε χρόνο (Πίνακας 31, σελ. 453).

Αν και αριθμοί αυτοί δεν είναι αμελητέοι, από το βάθος της ανάλυσης και των παρεχόμενων δεδομένων, δεν είναι δυνατόν να διαπιστωθεί με βεβαιότητα ποιοι είναι οι συγκεκριμένοι παράγοντες που δεν επιτρέπουν να τεθούν πιο φιλόδοξοι στόχοι. Λόγω της μεγάλης σημασίας των εξαγωγών ενέργειας για την οικονομική ανάπτυξη και τη διεθνή θέση της πατρίδας, θα πρέπει:

- να εξαντληθούν όλα τα **περιθώρια μεγαλύτερης αύξησης των εξαγωγών,**
- το ΕΣΕΚ να περιλάβει συγκεκριμένη **ανάλυση των περιοριστικών παραγόντων** που εκτιμά ότι εμποδίζουν την περαιτέρω αύξηση των εξαγωγών και να επεξεργαστεί, σε διαβούλευση με τη αγορά, συγκεκριμένα μέτρα για την άρση τους,
- οι αναλύσεις ευαισθησίας ως προς τα διαφορετικά μείγματα τεχνολογιών Α.Π.Ε. που ήδη ζητήσαμε ανωτέρω, να **ποσοτικοποιήσουν πόσο αυξάνονται οι εξαγωγές με βελτιστοποίηση του μείγματος Α.Π.Ε. σύμφωνα με τις ως άνω προτάσεις μας.**

Δ] Κόστος Ηλεκτρικής Ενέργειας

Και αυτό το ΕΣΕΚ επιβεβαιώνει τη **μεγάλη μείωση στο συνολικό κόστος ηλεκτρικής ενέργειας χάρη στην αύξηση της διείσδυσης των Α.Π.Ε.** Με βάση τα αποτελέσματα του σεναρίου (Πίνακας 39, σελ. 457) προκύπτει ότι το συνολικό κόστος μειώνεται το 2030 πάνω από 25% σε σχέση με την αρχή της δεκαετίας και φθάνει σχεδόν στο μισό το 2050 (μείωση 49% σε σχέση με την αρχή της τρέχουσας δεκαετίας).

Επιβεβαιώνεται δηλαδή και πάλι ότι η **ενεργειακή μετάβαση είναι μια επένδυση για το μέλλον.** Απαιτεί σημαντικές επενδύσεις εντάσεως κεφαλαίου με ελάχιστο – σε σχέση με το σημερινό- κόστος λειτουργίας (σταθερό και μεταβλητό) και προσφέρει σημαντικά και μόνιμα

οικονομικά οφέλη στους πολίτες, αναπτυξιακά οφέλη στην οικονομία και ενεργειακή ανεξαρτησία στην πατρίδα μας και ολόκληρη την Ευρώπη.

Δεν είναι επομένως αλήθεια ότι η εξάλειψη των εκπομπών είναι ακριβή και επιβαρύνει την οικονομία, αλλά αντίθετα διασφαλίζει φθηνότερη ενέργεια με σταθερό κόστος και αποτελεί ευκαιρία νέας οικονομικής ανάπτυξης από την καινοτομία και τις επενδύσεις. Φυσικά η σπουδαιότερη απόδοση της ενεργειακής μετάβασης θα είναι η καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, που εκτός από περιβαλλοντικά έχει και οικονομικά οφέλη.

Δ.1] Θεωρούμε ωστόσο ότι αυτό το όφελος από τη μείωση του ενεργειακού κόστους μπορεί να αυξηθεί περισσότερο. Για αυτό θα πρέπει:

- να **αυξηθεί ο στόχος για τα χερσαία αιολικά** πάρκα σύμφωνα με όσα έχουμε ήδη προτείνει, ώστε το μείγμα τεχνολογιών Α.Π.Ε. να είναι πιο ισόρροπο και βελτιωμένο,
- το ΕΣΕΚ να περιλάβει **τις αναλύσεις ευαισθησίας που αναφέραμε, που να ποσοτικοποιούν το όφελος αυτό στο κόστος ενέργειας.**

Η μεγαλύτερη αναλογία αιολικών στο μείγμα θα οδηγήσει σε ακόμα μεγαλύτερη μείωση του κόστους για τον καταναλωτή διότι θα βελτιώσει σημαντικά την ενεργειακή αποδοτικότητα του συνολικού συστήματος. Αυτό οφείλεται στην αυξημένη αξία της ενέργειας κατά τις ώρες που παράγουν τα αιολικά πάρκα, τα οποία δεν αντιμετωπίζουν το πρόβλημα της συγκέντρωσης σε λίγες ώρες της υπερπαραγωγής των φωτοβολταϊκών. Η αυξημένη αυτή αξία απεικονίζεται με την αυξημένη -σε σχέση με τα φβ- μέση τιμή αγοράς (captured price) που αντιμετωπίζουν τα αιολικά πάρκα.

Είναι πλέον παρωχημένο να εξετάζεται αυτόνομα το σταθμισμένο κόστος ηλεκτρισμού μιας επένδυσης (LCOE) αφού ακόμα και μικρό εάν είναι αυτό, δεν έχει νόημα να καταβληθεί αν η ενέργεια που παράγεται έχει ακόμα μικρότερη αξία. Η εξέταση αποκλειστικά του LCOE οδηγεί σε μη βέλτιστες αποφάσεις και απειλεί με εγκλωβισμό υποψήφιους επενδυτές που δεν έχουν την κατάλληλη εμπειρία να αξιολογήσουν τον τρόπο λειτουργίας της αγοράς και της διασφάλισης των εσόδων.

Με την ορθή λοιπόν θεώρηση της σχέσης κόστους – αξίας, **τα αιολικά πάρκα είναι μακράν η φθηνότερη τεχνολογία ηλεκτροπαραγωγής** (μαζί ίσως με τα μικρά υδροηλεκτρικά).

Προκειμένου η χρήση του LCOE να μην κάνει τόσο λάθος, θα πρέπει στα φωτοβολταϊκά να ληφθεί υπόψη το κόστος προσθήκης συστημάτων αποθήκευσης για να καλυφθούν ανάγκες για λίγες ώρες πέραν των ωρών ηλιοφάνειας - κάτι το οποίο πιθανά θα έπρεπε ήδη να έχει επιβληθεί εδώ και πολύ καιρό. Και στην περίπτωση αυτή, τα αιολικά πάρκα παραμένουν η φθηνότερη τεχνολογία ηλεκτροπαραγωγής.

Δ.2] Το κόστος ηλεκτρικής ενέργειας στο σενάριο του ΕΣΕΚ, επηρεάζεται και από κρίσιμες παραμέτρους, θεωρήσεις και πολιτικές ορισμένες από τις οποίες πρέπει να ελεγχθούν περισσότερο: Η υπόθεση ότι οι χονδρεμπορικές τιμές φυσικού αερίου θα είναι σχετικά σταθερές στο επίπεδο των 38 €/MWh μέχρι το έτος 2050 (σελ. 16 και Πίνακας 28, σελ. 431),

είναι εξαιρετικά αβέβαιη. Αντιλαμβανόμαστε βεβαίως ότι μια μελέτη, όπως το σενάριο του ΕΣΕΚ, πρέπει να βασισθεί στις επίσημες εκτιμήσεις θεσμικών κειμένων όπως αυτά που έλαβε υπόψη το ΕΣΕΚ (βλ. σελ. 430). Όμως, η πρόσφατη εμπειρία δείχνει ότι το μόνο βέβαιο με τις τιμές των ορυκτών καυσίμων είναι η αβεβαιότητα και οι διακυμάνσεις.

Για αυτό είναι αναγκαίο **να μελετηθούν σενάρια ευαισθησίας ως προς το ύψος της τιμής τους φυσικού αερίου**. Πρέπει επίσης να περιληφθεί μοντελοποίηση και ανάλυση των ποσοτικών επιπτώσεων από μια ακόμα **εκτόξευση των τιμών του φυσικού αερίου**.

Ε] Μεταρρύθμιση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας

Το θέμα του κόστους στον καταναλωτή και της αποτελεσματικότητας σχετίζεται με το **σχεδιασμό και τη λειτουργία της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας**. Τα τελευταία 2-3 έτη έχουν αναδειχθεί σημαντικές προκλήσεις για το ευρωπαϊκό μοντέλο της αγοράς. Το γεγονός είναι ότι το σημερινό μοντέλο αγοράς σχεδιάστηκε όταν ακόμα κυριαρχούσαν μορφές ηλεκτροπαραγωγής με υψηλό μεταβλητό κόστος και φαίνεται ότι συχνά αποτυγχάνει να περάσει άμεσα και αυτόματα στους καταναλωτές το μεγάλο οικονομικό όφελος από τις φθηνές Α.Π.Ε. που έχουν σταθερό σχεδόν κόστος λόγω του μηδενικού μεταβλητού τους κόστους.

Άλλωστε και το ίδιο το ΕΣΕΚ διαπιστώνει (σελ. 31) τα ακόλουθα: *«Με το μετασχηματισμό αυτό της αγοράς, στόχος είναι, μεταξύ άλλων, το χαμηλότερο κόστος παραγωγής λόγω αυξημένης διείσδυσης Α.Π.Ε. να αντανακλάται στο τελικό κόστος για τον καταναλωτή. Έτσι, κρίνονται αναγκαίες σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οι κατάλληλες μεταρρυθμίσεις ώστε να διασφαλισθεί η μεταφορά του σταθερού κόστους των Α.Π.Ε. στον τελικό καταναλωτή σε όλες τις συνθήκες με ανασχεδιασμό του μοντέλου αγοράς»*. Την ανάγκη μεταρρύθμισης επισημαίνει και η πρόσφατη έκθεση Ντράγκι.

Η μεταρρύθμιση αυτή είναι σημαντική και πρέπει να συζητηθεί αναλυτικά και -κυρίως- προσεκτικά διότι δεν πρέπει να διακυβευθούν τα σημαντικά επιτεύγματα και θετικά του σημερινού μοντέλου π.χ. η αποκάλυψη της αξίας της ενέργειας και συνακόλουθα η εκπομπή των ορθών σημάτων του πότε (ποιες ώρες) αξίζει να παράγεται ή, αλλιώς, πότε υπάρχει ανάγκη να παράγεται περισσότερη ενέργεια.

Η μεταρρύθμιση αυτή πρέπει να αναδειχθεί περισσότερο στο κείμενο του ΕΣΕΚ και να περιληφθεί ως διακριτός άξονας μέτρων πολιτικής. Το σχετικό κεφάλαιο 3.6.3 (σελ. 377) προτείνεται να εμπλουτιστεί σημαντικά και η υλοποίησή του να ξεκινήσει από την Α' περίοδο (2025-2030) και όχι να μετατεθεί για την Β' περίοδο (2030-2040) όπως προβλέπεται στο υπό διαβούλευση σχέδιο.

ΣΤ] Εξηλεκτρισμός της οικονομίας

Πέραν όμως όλων των ανωτέρω θεμάτων, υψηλής σημασίας στρατηγικό ζήτημα που θα κρίνει τελικά την επιτυχία της ενεργειακής μετάβασης, αποτελεί ο **εξηλεκτρισμός της οικονομίας**. Ο εξηλεκτρισμός θα επιτρέψει την ραγδαία απανθρακοποίηση του συνολικού ενεργειακού

συστήματος μέσω της μεγαλύτερης αξιοποίησης των καθαρών τεχνολογιών ηλεκτροπαραγωγής.

ΣΤ.1] Το ΕΣΕΚ αναδεικνύει επαρκώς την ανάγκη αυτή και περιλαμβάνει σχετικούς στόχους και μέτρα πολιτικής. Υφίσταται πάντως μερική ασάφεια πώς ο στόχος του εξηλεκτρισμού συντονίζεται με τη λελογισμένη συνέχιση επενδύσεων για **διείσδυση του φυσικού αερίου στις τελικές χρήσεις** (βλ. π.χ. σελ. 28).

ΣΤ.2] Είναι επίσης σημαντικό ότι ο εξηλεκτρισμός συνδέεται με σημαντικές αλλαγές στην καθημερινότητα των πολιτών, αλλά και μεγάλες αλλαγές σε επιμέρους αγορές υπηρεσιών και προϊόντων ευρείας κατανάλωσης που χρησιμοποιούν ορυκτά καύσιμα. Παραδείγματα τέτοιων αλλαγών είναι (σελ. 29):

- η απαγόρευση πώλησης νέων καυστήρων πετρελαίου από το 2025,
- η παύση των κινήτρων για νέους λέβητες αερίου μετά το 2025,
- η υποχρέωση για ανάμειξη του πετρελαίου θέρμανσης με bio-diesel κατά 30% κ.ο. τουλάχιστον από το 2030,
- η ένταξη του κτηριακού τομέα στο καθεστώς δικαιωμάτων εκπομπής ΑτΘ,
- η απαγόρευση κυκλοφορίας νέων ελαφρών οχημάτων που δεν επιτυγχάνουν μηδενικές εκπομπές στην ΕΕ από το 2035,
- η μεγάλη αύξηση της ηλεκτροκίνησης και
- η χρήση ηλεκτρισμού για ψύξη και θέρμανση στα σπίτια.

Όλα τα ανωτέρω, και ειδικά όσα μέτρα είναι υποχρεωτικής εφαρμογής, **πρέπει να επικοινωνηθούν έγκαιρα στους πολίτες και την κοινωνία, με επαρκείς λεπτομέρειες διότι αφορούν το κόστος χρήσης των ορυκτών καυσίμων**. Η καλύτερη άμυνα ενάντια σε λαϊκιστικές, συντηρητικές φωνές είναι η άρση κάθε υποψίας αιφνιδιασμού της κοινωνίας. Αυτό άλλωστε δείχνει η εμπειρία της υποδοχής που έτυχαν άλλα θετικά μέτρα σε ποικίλους τομείς, που δεν επικοινωνήθηκαν έγκαιρα και ορθά, αφήνοντας χώρο στο λαϊκισμό να διαμορφώσει την πολιτική ατζέντα.

ΣΤ.3] Όσον αφορά τα ποσοτικά δεδομένα του σεναρίου του ΕΣΕΚ (Πίνακας ΕΣ-6, σελ. 43), προβλέπεται μια εντυπωσιακή, και φυσικά αναγκαία, **αύξηση της τελικής κατανάλωσης ηλεκτρισμού κατά 2,4 φορές το 2050 σε σχέση με το 2022**.

Οι 4 «παραδοσιακοί» τομείς όπου καταναλώνεται ηλεκτρισμός (οικιακός, τριτογενής, βιομηχανία, αγροτικός) πλησιάζουν στο μέγιστο του εξηλεκτρισμού τους νωρίς. Η συνολική τελική κατανάλωσή τους αυξάνεται από 50,7 TWh το 2022 σε λίγο πάνω από 59 TWh το 2040, μέγεθος που διατηρείται σε όλη τη δεκαετία έως το 2050. Αυτό αντιπροσωπεύει κάτι λιγότερο (49%) από το ήμισυ της συνολικής τελικής κατανάλωσης ηλεκτρισμού το 2050.

Το υπόλοιπο της κατανάλωσης το 2050 προέρχεται από (α) τις μεταφορές (~20%), ο εξηλεκτρισμός των οποίων φθάνει το 2040 στο 56% του στόχου, (b) την παραγωγή πράσινου υδρογόνου (~24%) που αναπτύσσεται κυρίως από το 2040 και μετά και (c) τη δέσμευση άνθρακα από τον αέρα (~8%) προς το τέλος της δεκαετίας του 2040.

Είναι δηλαδή σαφές ότι **ένα σημαντικό μέρος του προβλεπόμενου εξηλεκτρισμού μετά το 2040 συνδέεται με ποικίλες τεχνολογικές και οικονομικές αβεβαιότητες που είναι εύλογο να υπάρχουν σε αυτή τη φάση και επισημαίνονται και από το κείμενο του ΕΣΕΚ**. Αυτό κάνει πιο επιτακτική την ανάγκη να προσεχθούν και μελετηθούν περισσότερο δύο σημεία που ήδη αναφέρθηκαν ανωτέρω:

- οι εξαγωγές ηλεκτρισμού, στην κατεύθυνση της αύξησής τους,
- η συγκράτηση στην διείσδυση των ορυκτών καυσίμων στις τελικές χρήσεις.

Επικουρικά, επισημαίνεται επίσης το εξής: Το σενάριο του υπό διαβούλευση ΕΣΕΚ προβλέπει συνολική τελική κατανάλωση ενέργειας το 2050 ίση με 13,4 εκατ. ΤΙΠ, δηλαδή μειωμένη κατά 12,1% σε σχέση με το 2021. Αυτή η κατανάλωση είναι μεγαλύτερη από την αντίστοιχη του σεναρίου του 10/2023 που ήταν 11,5 εκατ. ΤΙΠ ήτοι 24,3% μικρότερη σε σχέση με το 2021. Παρά τη μείωση της συνολικής εξοικονόμησης και παρά τον επιτυγχανόμενο, εξηλεκτρισμό (άμεσο και έμμεσο), το σύνολο της ηλεκτροπαραγωγής το 2050 μειώνεται -όπως αναφέραμε- στο τρέχον σενάριο κατά 37,1 TWh (που αντιστοιχούν περίπου σε 3,2 εκατ. ΤΙΠ) σε σχέση με το σενάριο του 10/2023. Δεν μας είναι σαφές πού οφείλεται αυτή η διαφοροποίηση των τάσεων και, επομένως, θα θέλαμε να είχαμε πρόσβαση σε σχετικά δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν π.χ. η αποδοτικότητα των μετατροπών μεταξύ των μορφών ενέργειας κλπ.

Z] Καινοτομία και ανταγωνιστικότητα

Γενικότερα, η **Έρευνα και Καινοτομία** πρέπει να αποτελεί σημαντικό πυλώνα της ενεργειακής πολιτικής και για αυτό θεωρούμε εξαιρετικά θετική την συμπερίληψη του άξονα αυτού στο ΕΣΕΚ.

Προτείνουμε όμως να **περιληφθεί ως μέτρο πολιτικής στον πίνακα 26 της σελ. 418, η υποστήριξη της έρευνας σε τεχνολογίες, προϊόντα και υπηρεσίες για τα Υπεράκτια Αιολικά Πάρκα**. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η έρευνα και ανάπτυξης πλωτήρων για την εγκατάσταση πλωτών ανεμογεννητριών που θα είναι βέλτιστοι για την περιοχή της Μεσογείου.

H] Διοίκηση και εφαρμογή της αδειοδοτικής νομοθεσίας

Η ανάπτυξη τεχνολογιών Α.Π.Ε. είναι ασύμμετρη και, όπως ήδη αναφέραμε, αυτή η ασυμμετρία έχει ενσωματωθεί και στο σενάριο του ΕΣΕΚ για την μελλοντική εξέλιξη του μείγματος. Φαίνεται σαν το ΕΣΕΚ να έχει θεωρήσει δεδομένα τα προβλήματα και τις στρεβλώσεις που εμποδίζουν την ορθολογική και μεγαλύτερη ανάπτυξη των χερσαίων αιολικών. Όμως το σενάριο της μελλοντικής ανάπτυξης πρέπει να περιγράφει το βέλτιστο μείγμα, χωρίς να περιορίζεται από τις υφιστάμενες παθογένειες, όσο μεγάλες και αν είναι.

H.1] Στην προκειμένη περίπτωση, η αδειοδότηση των χερσαίων αιολικών αντιμετωπίζει παρά πολλά και μεγάλα προβλήματα. Τα προβλήματα αυτά δεν σχετίζονται τόσο με το νομοθετικό πλαίσιο, που έχει βελτιωθεί και βελτιώνεται συνεχώς, όσο με τη τήρηση και εφαρμογή του πλαισίου αυτού από περιφερειακές ή τοπικές υπηρεσίες ή από υπηρεσίες που δεν ανήκουν άμεσα στο ΥΠΕΝ.

Προβληματικές πρακτικές, που μερικές τείνουν να αποτελέσουν τον κανόνα, είναι οι ακόλουθες:

- Συστηματική, ακόμα και πολύμηνη, παραβίαση από τη Διοίκηση των προθεσμιών που της θέτει ο νόμος για την έκδοση γνωμοδότησης ή τη λήψη απόφασης (θετικής ή απορριπτικής).
- Συστηματική χορήγηση αρνητικών γνωμοδοτήσεων από συγκεκριμένες υπηρεσίες.
- Αρνητική γνωμοδότηση επί αιτημάτων τροποποίησης ωσάν να πρόκειται για νέα έργα, και όχι επί του αντικειμένου τροποποίησης, παρόλο που στην συντριπτική πλειοψηφία τους τα αιτήματα αυτά περιλαμβάνουν μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος του ήδη εγκεκριμένου έργου.
- Ενσωμάτωση στις γνωμοδοτήσεις όρων και προϋποθέσεων που δεν άπτονται της αρμοδιότητας ή της γνώσης του γνωμοδοτούντος φορέα. Συμπερίληψη ασαφών ή μη ρεαλιστικών όρων.
- Απαίτηση για προσκόμιση εγγράφων, εγκρίσεων ή γνωμοδοτήσεων που δεν προβλέπονται στη νομοθεσία.
- Αγνόηση παλαιότερων θετικών γνωμοδοτήσεων, ειδικά στην περίπτωση αιτημάτων για τροποποίηση υφιστάμενων αδειών.
- Ανισότιμη και αδιαφανής αντιμετώπιση αιτημάτων, πιθανά εξαιτίας πιέσεων από τοπικά μικροσυμφέροντα ή επικράτησης του λαϊκισμού.

H.2] Όλες οι παραπάνω και άλλες παθογένειες οδηγούν σε τελματώδη κατάσταση πάρα πολλά αιτήματα τα οποία είτε ωριμάζουν με απίθανα αργούς ρυθμούς είτε παγώνουν τελείως. Τελικά όμως **οριστική απόφαση (θετική ή απορριπτική) δεν λαμβάνεται, με αποτέλεσμα να παρουσιάζεται -και μάλιστα δια του χάρτη της ΡΑΕΕΥ- μια εικόνα που δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα:** σχεδόν όλες οι, έστω και ελάχιστα, πιθανολογούμενες ως κατάλληλες θέσεις της χώρας έχουν καλυφθεί από αιτήματα ή υπό ανάπτυξη έργα Α.Π.Ε. που φαίνονται ενεργά.

Και ενώ όλοι γνωρίζουμε ότι ένα απειροελάχιστο ποσοστό αυτών τελικά θα προκριθεί και ίσως υλοποιηθεί, οι δυνάμεις της κακόπιστης αντίδρασης βρίσκουν εύφορο έδαφος να κινδυνολογήσουν ότι δήθεν θα καταστραφεί το τοπικό περιβάλλον εξαιτίας της εγκατάστασης όλων αυτών των έργων (που στην πραγματικότητα δεν θα συμβεί ποτέ) ή να ισχυριστούν ψευδώς ότι δήθεν οι στόχοι έχουν επιτευχθεί ή ότι δήθεν όλες αυτές οι θέσεις είναι εξίσου, τεχνικά και ενεργειακά, κατάλληλες και να επιτευθούν ενάντια σε όσες επιλέξουν προβάλλοντας το ψευδές άλλοθι ότι έτσι δεν υπονομεύεται η ενεργειακή στρατηγική ή ότι δεν οδηγείται σε

αύξηση το ενεργειακό κόστος (όπως θα συμβεί στην πραγματικότητα αν επιτύχουν). Με βάση όλα τα ανωτέρω, **η έγκαιρη και εμπρόθεσμη οριστική απόφαση (θετική ή απορριπτική) για κάθε αίτημα σχετίζεται στενά με την τοπική αποδοχή των Α.Π.Ε.**

Τέλος, η αβεβαιότητα που διαμορφώνει αυτή η εικόνα δημιουργεί πρόβλημα σε άλλες σημαντικές διαδικασίες π.χ. στον βέλτιστο προγραμματισμό της ανάπτυξης της δικτύων.

H.3] Όλα αυτά δεν μπορεί να αντιμετωπιστούν πλέον παρά μόνο με μια ριζοσπαστική μεταρρύθμιση: η μάχη ενάντια στην κλιματική κρίση και η προώθηση των Α.Π.Ε. αποτελεί εθνικό διακύβευμα που έχει πλέον αποδειχθεί ότι οι μη κεντρικές υπηρεσίες δυσκολεύονται να φέρουν εις πέρας. **Το κράτος λοιπόν οφείλει να αναλάβει κεντρικά την ευθύνη της οριστικής απόφασης για κάθε τέτοια επένδυση.** Η μεταρρύθμιση αυτή μπορεί να περιλαμβάνει βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα μέτρα:

- Σε **βραχυπρόθεσμο ορίζοντα** πρέπει να νομοθετηθούν δύο βασικές αρχές:
  - Θα πρέπει να **αναστέλλονται** όλες οι προθεσμίες για τέλη, αδειοδοτικά ορόσημα, ορόσημα υλοποίησης, εγγυοδοσίας κλπ. για τον επενδυτή, για όσο χρόνο η Διοίκηση παραβιάζει τις δικές της προθεσμίες και καθιστά αδύνατο στον επενδυτή να επιτύχει τις δικές του προθεσμίες.
  - Θα πρέπει να εισαχθεί η αρχή “**what if not**”, δηλαδή τι θα κάνει ο επενδυτής όταν η Διοίκηση δεν απαντά εγκαίρως στο αίτημά μου. Ειδικά στις περιπτώσεις που η αρμοδιότητα για την απόφαση ανήκει στο επίπεδο της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή χαμηλότερο, ο επενδυτής θα πρέπει να έχει το δικαίωμα να φέρει το φάκελο του στο ΥΠΕΝ ώστε να ληφθεί οριστική απόφαση κεντρικά χωρίς επανάληψη της διαδικασίας.
- Για τον **μεσοπρόθεσμο ορίζοντα**, θα πρέπει να οργανωθεί μια αναλυτική και προσεκτική συζήτηση και μελέτη με άνεση χρόνου, για τη **διάρθρωση και την αρμοδιότητα του σημείου επαφής που προβλέπει η ευρωπαϊκή νομοθεσία**. Η κατεύθυνση θα μπορούσε να είναι το σημείο αυτό να αποτελέσει ένα agency του ΥΠΕΝ που θα στελεχωθεί με σημαντικό αριθμό υφιστάμενων δημοσίων λειτουργιών από όλο το εύρος της δημόσιας διοίκησης και τις συναρμόδιες υπηρεσίες, θα αποκτήσει περιφερειακή δομή και διάρθρωση και τελικά θα συγκεντρώσει όλες τις επιμέρους αρμοδιότητες ώστε να μπορεί αυτό να λαμβάνει την τελική απόφαση (θετική ή απορριπτική) για κάθε αίτημα. Πρόκειται για μια μεγάλη και δύσκολη μεταρρύθμιση που χρειάζεται μελέτη, διότι πλέον το σημερινό σύστημα εφαρμογής της αδειοδοτικής διαδικασίας δεν είναι βιώσιμο.

H.4] Με βάση τα ανωτέρω προτείνεται:

- να **εμπλουτισθούν τα μέτρα πολιτικής** του ΕΣΕΚ με τις ανωτέρω κατευθύνσεις
- θεωρώντας ότι θα αποδώσουν τα ανωτέρω μέτρα πολιτικής, **να διαμορφωθεί το σενάριο μελλοντικής εξέλιξης με περισσότερα χερσαία αιολικά πάρκα.**

Θ] ΕΣΕΚ και πλαίσιο χωροταξίας και περιβαλλοντικής προστασίας

Για την επίτευξη των φιλόδοξων στόχων του ΕΣΕΚ όπως τελικά θα οριστικοποιηθούν, τόσο για το άμεσο μέλλον με ορίζοντα το 2030 όσο και μέχρι το 2050 είναι απαραίτητο να διασφαλιστεί ο τρόπος και ο χώρος ανάπτυξης των έργων Α.Π.Ε. και ειδικά της αιολικής ενέργειας με κατάλληλες πολιτικές πρωτοβουλίες, σε αρμονία με ένα σαφές και διαφανές πλαίσιο προστασίας του περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας, που θα αναγνωρίζει και θα εξυπηρετεί τους εθνικούς αυτούς δεσμευτικούς στόχους. Στην προσπάθεια αυτή, δεν πρέπει να υποτιμάται η **ανάγκη να αξιοποιούνται κατά προτεραιότητα οι βέλτιστες ενεργειακά θέσεις με το καλύτερο αιολικό δυναμικό, προκειμένου να μειώνεται ταχύτερα το ενεργειακό κόστος για την οικονομία και την κοινωνία.**

Για αυτό θα πρέπει το ΕΣΕΚ να περιλάβει στα Μέτρα Πολιτικής την αξιολόγηση όλων των πρωτοβουλιών που έχουν θεσπισθεί ή είναι υπό εκπόνηση, και οι οποίες εισάγουν οριζόντιους αποκλεισμούς θέτοντας ενάντια στην αιολική ενέργεια, χωρίς εκτίμηση επιπτώσεων, και θέτουν έτσι υπό αμφισβήτηση την επίτευξη των ενεργειακών και κλιματικών στόχων με οικονομικά βέλτιστο τρόπο.

Περαιτέρω, θα πρέπει να προβλεφθούν η εισαγωγή των στόχων του ΕΣΕΚ ως βασικό ζητούμενο στις Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες καθώς και τις τομεακές μελέτες για τον προσδιορισμό των δράσεων διαχείρισης και διατήρησης των οικοτόπων, ο καθορισμός ενός αυστηρού πλαισίου αιτιολόγησης στις γνωμοδοτούσες υπηρεσίες για την εύρυθμη και ουσιαστική συμμετοχή τους στην αδειοδοτική διαδικασία των έργων αυτών και η επανεξέταση των πολλών οριζοντίων αποκλεισμών χωρίς αιτιολόγηση και τεκμηρίωση.

Ι] Επικοινωνία και ενημέρωση

Αναφέρθηκε προηγουμένως, στο υποκεφάλαιο για τον εξηλεκτισμό, η ανάγκη να επικοινωνηθούν έγκαιρα και έγκυρα τα θεσπισμένα και δρομολογημένα μέτρα εξηλεκτισμού. Η ίδια και μεγαλύτερη ανάγκη υφίσταται και στις περίπτωση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Συχνότατα εμφανίζονται και διακινούνται κυρίως στο διαδίκτυο **τερατώδη ψεύδη και θεωρίες συνωμοσίας**: μπαίνουν φωτιές για να τοποθετηθούν ανεμογεννήτριες, - οι ανεμογεννήτριες διώχνουν τα σύννεφα και μειώνουν τις βροχοπτώσεις, - τα αιολικά πάρκα αυξάνουν τη θερμοκρασία και επιβαρύνουν την κλιματική αλλαγή, - οι ανεμογεννήτριες μειώνουν τις γεννήσεις των θηλαστικών, - προκαλούν πλημμύρες, - δεν ανακυκλώνονται, - είναι παλιές που μας τις φορτώνει η Γερμανία και τόσα άλλα.

Τα -στην πραγματικότητα γραφικά- αυτά ψεύδη προβάλλονται σε εντυπωσιακούς τίτλους και εύπεπτα συνθήματα, που δεν μπορεί να ελεγχθούν στα ελάχιστα δευτερόλεπτα που ένας πολίτης αφιερώνει στην κάθε ανάρτηση. Έτσι κυριαρχούν στο διαδίκτυο και όσο και αν η ευρύτερη αποδοχή τους από την πραγματική κοινωνία είναι μειοψηφική, **διαμορφώνουν ένα τοξικό κλίμα που ευνοεί το να καθυστερούν οι αποφάσεις (θετικές ή απορριπτικές) από τη Διοίκηση ή και το να γίνουν αποδεκτά αιτήματα που ζητούν τον εξοβελισμό της αιολικής ενέργειας από εκτεταμένες περιοχές της επικράτειας.**

Αυτό θα έπρεπε να απασχολεί σε μέγιστο βαθμό την Πολιτεία διότι **συνδέεται άμεσα με το κόστος ενέργειας.**

Αν δεν υλοποιηθούν κατά προτεραιότητα τα αιολικά πάρκα με το καλύτερο αιολικό δυναμικό, το κόστος της παραγόμενης ενέργειας δεν θα μειωθεί όσο θα μπορούσε: Στην Ελλάδα το καλύτερο αιολικό δυναμικό εντοπίζεται κατά κανόνα σε ορεινές που θεωρούνται δασικές. Αυτό έχει αναδειχθεί από ειδική τεχνική έκθεση που έχει παρουσιάσει στο παρελθόν η ΕΛΕΤΑΕΝ όπου έχει διαπιστωθεί ότι υφίσταται ισχυρή θετική συσχέτιση του αιολικού δυναμικού, του υψομέτρου των βουνών μας και των περιοχών Natura. Επομένως, **ο οριζόντιος αποκλεισμός της αιολικής ενέργειας από αυτές τις περιοχές θίγει τους καταναλωτές και την εθνική οικονομία και πρέπει να σταθμιστεί κατάλληλα με την ανάγκη προστασίας των πιο σημαντικών από αυτές.**

Ο αιτιώδης αυτός σύνδεσμος -αν και όχι αποκλειστικός- που τείνει να διαμορφωθεί μεταξύ των fake news και του κόστους στον καταναλωτή, υποχρεώνει την Πολιτεία -άρα και το ΕΣΕΚ- **να περιλάβει και να εκτελέσει μέτρα πολιτικής για να επικοινωνηθούν τα οφέλη της αιολικής ενέργειας και γενικά της ενεργειακής μετάβασης και να ενημερωθούν έγκαιρα και έγκυρα οι πολίτες.** Το μέγεθος του διακυβεύματος επιβάλλει να εκτελεστούν δράσεις ενημέρωσης ανάλογες με αυτές της περιόδου της πανδημίας, κατά τη διάρκεια της οποίας υπήρχε και πάλι συνεχής διασπορά fake news ενάντια στην επιστήμη και τον ορθολογισμό.